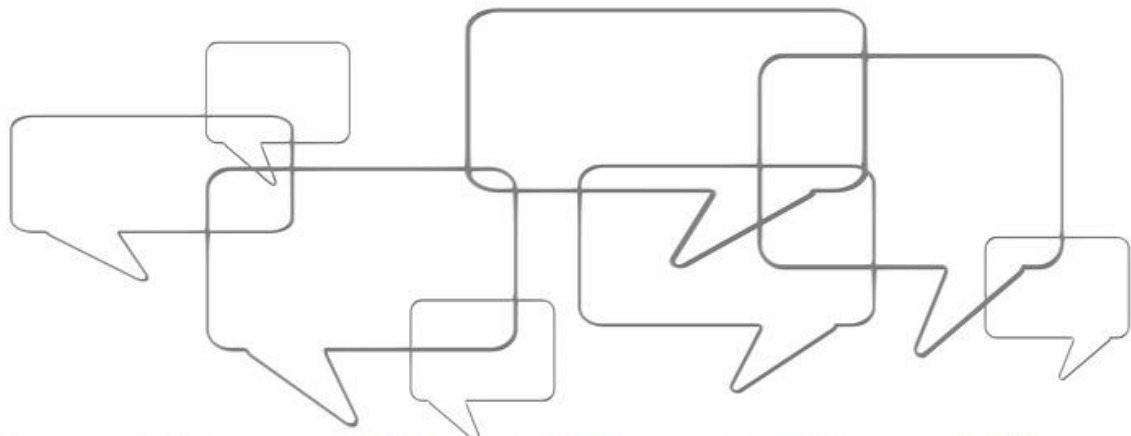

Stowarzyszenie
Księgowych
w Polsce

ZDEFINIOWANIE ZAWODU KSIĘGOWEGO

BADANIE OPINII PRZEDSIĘBIORCÓW
- raport Stowarzyszenia Księgowych w Polsce

Warszawa, luty 2022 r.

Informacje na temat raportu:

Raport zawiera wyniki ankiety [Stowarzyszenia Księgowych w Polsce](#) adresowanej do przedsiębiorców: „Zdefiniowanie zawodu księgowego – badanie opinii przedsiębiorców”.
Czas aktywności ankiety: 5 sierpnia – 16 listopada 2021 r.

Łączna liczba odpowiedzi: 1153, w części pytań można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź (szczegółowe dane, dotyczące respondentów, zostały zamieszczone w [metryczce](#), znajdującej się na końcu raportu).

Prawa autorskie i zasady korzystania z raportu:

Copyright by Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2022.

Wnioski z raportu mogą być wykorzystywane pod warunkiem powołania się na źródło wraz z adresem strony internetowej <https://skwp.pl/stowarzyszenie/raporty/>

Cytowanie:

Raport „Zdefiniowanie zawodu księgowego – badanie opinii przedsiębiorców”, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2022.

Dane kontaktowe:

Wszelkie uwagi/ propozycje, dotyczące raportu należy kierować na adres: zawodksiegowego@skwp.pl lub anonimowo [w formularzu](#).

Działanie w ramach akcji:

115 LAT
1907–2022

Stowarzyszenie
Księgowych
w Polsce

#muremzaksięgowymi

Partner medialny

rachunkowość
PISMO STOWARZYSZENIA KSIĘGOWYCH W POLSCE

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Cel i układ ankiety	5
Synteza wniosków.....	5
Część 1 – Ryzyko związane z odejściem księgowego.....	6
Część 2 – Zdefiniowanie i uregulowanie zawodu księgowego	7
Część 3 – Współpraca z biurami rachunkowymi.....	13
Część 4 – Czynniki istotne przy rekrutacji księgowych	15
Metryczka.....	16
Podziękowania	17

DZIAŁAMY DLA KSIĘGOWYCH
KSIĘGOWI WSPIERAJĄ BIZNES

Wprowadzenie

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce wielokierunkowo wspiera księgowych, m.in. organizując konsultacje i debaty, apelując do władz o lepsze prawo, czy opiniując projekty zmian regulacji prawnych. Te działania odbywają się pod hasłem **#MuremZaKsięgowymi**, jasno wyrażającym stanowisko SKwP.

Obecny czas jest niezwykle trudny dla księgowych. Pospieszne wdrożenie przepisów tzw. Polskiego Ładu nie tylko przysporzyło księgowym dodatkowych obowiązków, a także stało się źródłem ogromnego stresu i frustracji. Mimo najlepszych starań nie byli w stanie zastosować niejasnych, niedopracowanych i również wewnętrznie sprzecznych przepisów. Apele środowiska księgowych o potrzebę zmian niedopracowanych przepisów to świadome działanie w interesie klienta i w interesie publicznym.

16 lutego 2022 r. Ministerstwo Finansów ogłosiło prekonsultacje w sprawie przyszłości zawodu księgowego. Z zadowoleniem przyjmujemy tę inicjatywę, ponieważ odpowiada ona na postulaty SKwP zgłaszane od wielu lat. Szkoda, że prekonsultacje przypadają w tak trudnym dla księgowym okresie. Temat zawodu księgowego wymaga przeprowadzenia szerokich konsultacji wśród księgowych i przedsiębiorców. SKwP już w 2021 r. przeprowadziło wśród przedsiębiorców badania dotyczące zdefiniowania i uregulowania zawodu. Niniejszy raport przedstawia wyniki tych badań i wpisuje się w tematykę prekonsultacji.

Przedsiębiorcy odpowiadali m.in. na następujące pytania:

1. W jakim stopniu brak regulacji zawodu księgowego, w tym usługowego prowadzenia ksiąg, zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego oraz jak wpływa na jakość usług?
2. Jakie ryzyko wiąże się z brakiem uregulowania zawodu księgowego?
3. Czy zawód księgowy w Polsce powinien być uregulowany? Jeżeli tak – czy regulacja powinna mieć rangę ustawową?
4. Jaki powinien być zakres uregulowania zawodu księgowego? Czy regulacja powinna objąć tylko podmioty zajmujące się usługowym prowadzeniem ksiąg czy raczej powinna mieć kompleksowy charakter?

Dlaczego zdefiniowanie i uregulowanie zawodu księgowego jest ważne dla przedsiębiorców?

W Polsce każdy może być księgowym i od 2014 r. każdy może prowadzić biuro rachunkowe. Brak wymagań co do kompetencji osób, którym powierza się prowadzenie ksiąg rachunkowych, podpisujących sprawozdania finansowe i inne dokumenty rozliczeniowe przedsiębiorców, brak obowiązku przestrzegania zasad zawodowej etyki oraz brak systemu nadzoru nad jakością

usług księgowych i sprawozdań finansowych nie służy bezpieczeństwu obrotu gospodarczego. Poza tym, skutkuje deprecjacją księgowych jako grupy zawodowej.

Przedsiębiorcy ufają księgowym. To zaufanie jest rezultatem wieloletniego zaangażowania księgowych, ich wysokich kompetencji i etycznej postawy. Księgowi jako dostawcy informacji, doradcy i analitycy są architektami bezpiecznego biznesu. W tym sensie wykonują zawód zaufania publicznego. Nie tylko informują przedsiębiorców o ryzyku, ale proponują rozwiązania pozwalające to ryzyko minimalizować. To niezwykle odpowiedzialne zadanie, szczególnie w okresie nieznannej wcześniej niestabilności przepisów.

„Księgowy” to określenie niezwykle pojemne, obejmujące osoby wykonujące wiele zawodów związanych z rachunkowością, podatkami, kadrami i płacami. Księgowi prowadzą biura rachunkowe, są zatrudnieni we wszystkich sektorach gospodarki. Księgowi pracują na różnych stanowiskach i wykonują cały wachlarz zadań, często wymagających kompetencji menedżerskich i technicznych. Wymagania wobec księgowych stale rosną. Sprawy, którymi się zajmują już od dawna wykraczają poza zakres tradycyjnie przypisywany księgowym. Bogactwo i zmienność zadań stawianych przed księgowymi sprawia, że trudno jest obecnie wskazać granice tego zawodu.

Brak zdefiniowania i uregulowania zawodu księgowego w Polsce powoduje, że przedsiębiorcy mogą mieć trudności ze wskazaniem kto jest, a kto nie jest księgowym. Nie do końca wiedzą, jakie kompetencje powinien posiadać księgowy czy biuro rachunkowe, aby sprostać stale rosnącym oczekiwaniom i budować wzajemne zaufanie. Nie bez znaczenia jest również kwestia kosztów związanych z potencjalnym uregulowaniem zawodu księgowego, które będą ponosić przedsiębiorcy.

Pragniemy serdecznie podziękować wszystkim osobom i organizacjom, które wsparły nas w badaniach ankietowych.

Zachęcamy Państwa do wyrażania opinii dotyczących zarówno raportu, jak też kwestii zdefiniowania i uregulowania zawodu księgowego. Można je przesyłać na adres: zawodksiegowego@skwp.pl lub anonimowo wpisywać [w formularzu](#).

Życzymy przyjemnej lektury

Jerzy Koniecki
Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia
Księgowych w Polsce

Stanisław Hońko
Wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia
Księgowych w Polsce

Cel i układ ankiety

Głównym celem ankiety było poznanie opinii przedsiębiorców na temat zdefiniowania i kierunków uregulowania zawodu księgowego. Dodatkowy cel stanowiło zidentyfikowanie ryzyka związanego z brakiem uregulowania zawodu księgowego oraz konsekwencji nagłej zmiany księgowego/biura rachunkowego.

Ankieta była anonimowa. Jej treść została podzielona na trzy części. Dotyczyły one:

1. ryzyka związanego z odejściem księgowego/zmianą biura rachunkowego,
2. zdefiniowania zawodu księgowego i sposobów jego uregulowania,
3. zakresu współpracy z księgowym będącym pracownikiem albo z biurem rachunkowym.

Większość pytań miało charakter zamknięty. Zostały wskazane opcje odpowiedzi albo prośba o ocenę nastawienia respondenta do danego sformułowania (w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie zgadzam się”, a 5 – „zdecydowanie się zgadzam”). W części pytań można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Przedsiębiorcy mieli również możliwość odpowiedzi na pytania otwarte, dotyczące najbardziej istotnych zagadnień.

Ankieta zawierała rozgałęzienie, prowadzące do zróżnicowania pytań w zależności od tego czy respondent zatrudnia księgowego, czy korzysta z biura rachunkowego.

Ostatnią częścią ankiety była metryczka, w której przedsiębiorcy wskazywali dane, umożliwiające przeprowadzenie głębszej analizy, na przykład według kryterium stanowiska czy wielkości jednostki będącej głównym miejscem prowadzenia działalności.

Synteza wniosków

W ankiecie wzięło udział 1153 przedsiębiorców z całej Polski. Szczegółowe dane nt. respondentów znajdują się w [metryczce](#).

1. Ponad 76% respondentów opowiada się za uregulowaniem zawodu księgowego.
2. Według niemal 73% respondentów uregulowanie powinno nastąpić w formie aktu prawnego.
3. Respondenci opowiadają się za uregulowaniem: 1) usługowego prowadzenia ksiąg (77%), 2) wymagań wobec osób podpisujących sprawozdania finansowe (73%).
4. Niemal 70% przedsiębiorców biorących udział w ankiecie uznało, że brak uregulowania zawodu księgowego w Polsce zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego. Na brak zagrożenia wskazuje niecałe 8%

respondentów (odpowiedź 1 w skali 1-5), a na niewielkie zagrożenie – niecałe 6% badanych (odpowiedź 2).

5. Ocena wpływu ryzyka związanego z brakiem uregulowania zawodu księgowego na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego jest zbliżona niezależnie od zajmowanego stanowiska/funkcji respondenta, wielkości reprezentowanego podmiotu czy jego formy prawnej.
6. Według 74% respondentów brak uregulowania zawodu może negatywnie wpływać na jakość usług księgowych. Opinia ta nie różni się znacząco w zależności od zajmowanego stanowiska/funkcji respondenta, wielkości reprezentowanego podmiotu czy jego formy prawnej.
7. Do czynników ryzyka związanych z brakiem uregulowania zawodu księgowego zdaniem respondentów należą przede wszystkim: sankcje karne skarbowe (70,6%) oraz podjęcie błędnych decyzji gospodarczych (66,9%).
8. 77% respondentów jest zdania, że regulacja powinna narzucać księgowym obowiązek aktualizacji wiedzy.
9. 37% respondentów uważa, że uprawnienia do wykonywania zawodu księgowego powinny być przyznawane na określony czas z możliwością przedłużenia po spełnieniu określonych warunków.
10. 90% respondentów uważa, że wszystkie biura rachunkowe powinny mieć obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej na wypadek popełnionych błędów w zakresie świadczonych usług.
11. Zdecydowana większość respondentów (85%) jest zadowolona ze współpracy z biurami rachunkowymi.
12. Przedsiębiorcy współpracujący z biurami rachunkowymi oczekują kompleksowej obsługi, wykraczającej często poza obszary związane z rachunkowością, podatkami, kadrami i płacami (niemal 50% odpowiedzi).

Przedstawione w raporcie wyniki są argumentem na rzecz zdefiniowania i uregulowania zawodu księgowego w Polsce. Może zatem należy przestać dyskutować nad tym „czy regulować?”, a zastanowić się nad tym „jak regulować?”. Nie czekając na działania regulatora, zapraszamy do wypowiedzi księgowych, właścicieli biur rachunkowych, przedsiębiorców, wszystkich, którzy chcą się podzielić z nami swymi poglądami na temat zawodu i kompetencji księgowych/biur rachunkowych. Bardzo prosimy o przesyłanie wszystkich opinii na adres: zawodksiego@skwp.pl lub o wpisywanie uwag [w formularzu](http://wformularzu).

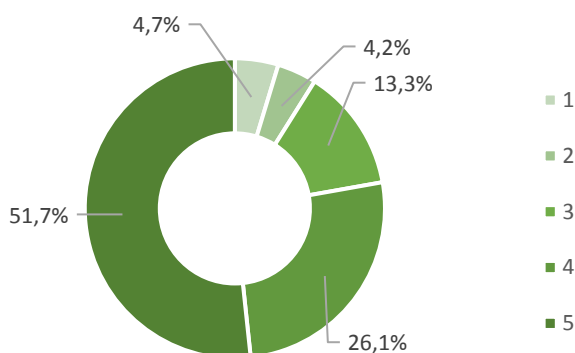
Część 1 – Ryzyko związane z odejściem księgowego

Pytania znajdujące się w tej części ankiety koncentrują się na następujących kwestiach:

- 1) Czy przedsiębiorcy wyobrażają sobie prowadzenie biznesu bez księgowego?
- 2) Jakie ryzyko wiąże się ze zmianą księgowego/biura rachunkowego?

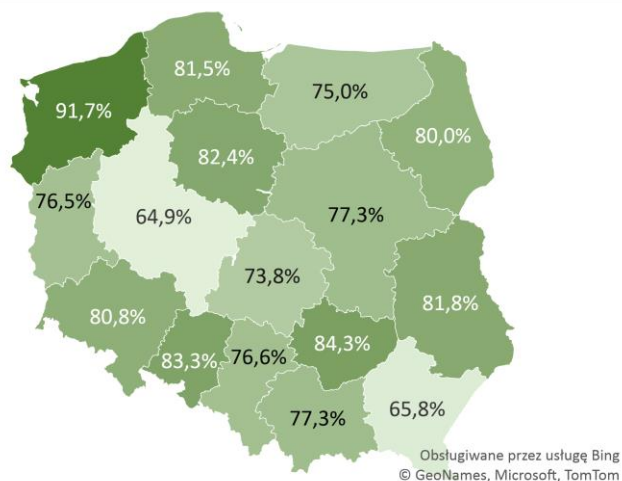
Odpowiedzi na te pytania znajdują się na wykresach 1–3.

Wykres 1. Odpowiedzi na pytanie 1. Proszę ocenić ryzyko (z perspektywy Pani/Pana jednostki) związane z niezapowiedzianym odejściem księgowego/zmianą biura rachunkowego (skala 1-5, gdzie 1 oznacza małe ryzyko, a 5 – wysokie), (n=1153)

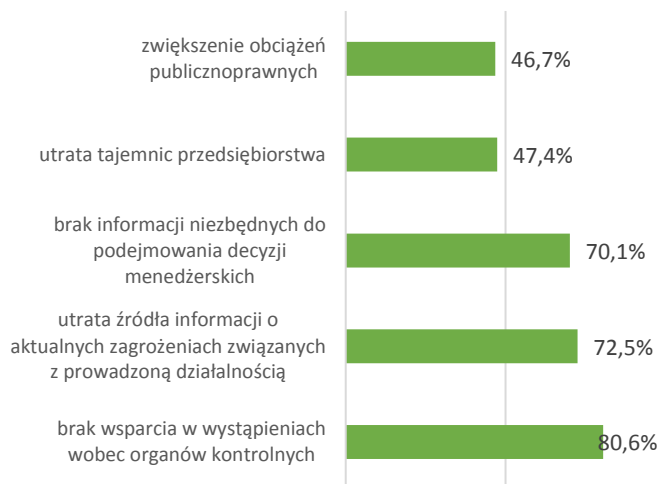
Dla niemal 78% respondentów zmiana księgowego, w tym biura rachunkowego, wiąże się z dużym (26,1% – odpowiedź 4) lub bardzo dużym ryzykiem (51,7% – odpowiedź 5). Dowodzi to, że przedsiębiorcy doceniają pracę księgowych i ich wsparcie w codziennych czynnościach biznesowych. Na wykresie 2 zostały przedstawione odpowiedzi oznaczone ryzykiem dużym (4) i bardzo dużym (5) – według województw.

Wykres 2. Ocena ryzyka związanego z niezapowiedzianym odejściem księgowego/zmianą biura rachunkowego (suma odpowiedzi 4 i 5) według województw (n=1153)

Respondenci mieli możliwość wskazania kluczowych czynników ryzyka związanych ze zmianą księgowego. Odpowiedzi zostały przedstawione na wykresie 3 (skala 1-5, gdzie 1 oznacza małe ryzyko, a 5 – wysokie).

Wykres 3. Czynniki ryzyka związane z niezapowiedzianą zmianą księgowego (suma odpowiedzi 4 i 5) (n=1153)

Przedsiębiorcy w mniejszym stopniu obawiają się zwiększenia obciążeń publicznoprawnych, będących następstwem zmiany księgowego/biura rachunkowego. Można przypuszczać, że wychodzą oni z założenia, że poziom danin publicznych jest w dużym stopniu niezależny od tego, kto te obciążenia oblicza. Wydaje się również, że pośrednio jest to dowód na dość duże zaufanie przedsiębiorców do księgowych. Potwierdzają to też odpowiedzi, wskazujące na pierwszoplanową

rolę braku wsparcia w wystąpieniach wobec organów kontrolnych, pojawiającego się w związku z odejściem księgowego (ponad 80% respondentów)

Prawdziwość tych odpowiedzi będzie silnie testowana w czasach tzw. Polskiego Ładu. Złożoność regulacji tzw. Polskiego Ładu i trudności w ustalaniu rozliczeń publiczno-prawnych przedsiębiorców może skutkować zamykaniem wielu małych biur rachunkowych i wypowiedaniem umów klientom.

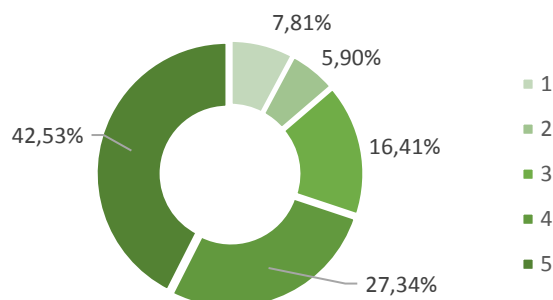
Nieco mniej niż połowa przedsiębiorców obawia się utraty tajemnic jednostki w związku ze zmianą księgowego/biura rachunkowego. Może to wynikać z przekonania przedsiębiorców, że księgowi nie mają dostępu do tajemnic przedsiębiorstwa. Bardziej racjonalne jest jednak założenie, że przedsiębiorcy ufają w zachowanie tajemnic jednostki przez księgowych również po zakończeniu współpracy, mimo że żadne przepisy nie obligują księgowych do zachowania tajemnicy zawodowej. Świadczyłoby to o uznaniu wysokiego poziomu etycznego księgowych.

Ponad 70% respondentów dostrzega ryzyko związane z utratą dostępu do informacji. Oznacza to, że raporty i inne dokumenty przygotowywane przez księgowych są dla przedsiębiorców użytecznym źródłem wiedzy. Jest to element godny podkreślenia, ponieważ dość często księgowi odnoszą wrażenie, że efekty ich pracy nie są doceniane przez kierownictwo czy właścicieli przedsiębiorstw. Wysoki odsetek wskazań na ten czynnik ryzyka świadczy o tym, że w większości przypadków informacje przygotowywane przez księgowych nie są traktowane wyłącznie jak formalność, którą należy z obowiązku wypełnić. Takie nastawienie do rezultatów pracy księgowych ma ważny walor motywacyjny.

Część 2 – Zdefiniowanie i uregulowanie zawodu księgowego

Kolejne pytania dotyczyły ryzyka związanego z brakiem uregulowania zawodu księgowego. Odpowiedzi na pytanie 3: W jakim stopniu brak regulacji zawodu księgowego, w tym usługowego prowadzenia ksiąg, zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego w Polsce zaprezentowano na wykresie 4.

Wykres 4. W jakim stopniu brak uregulowania zawodu księgowego zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego w Polsce? (1 - zupełnie nie zagraża, 5 - zagraża w dużym stopniu) (n=1153)

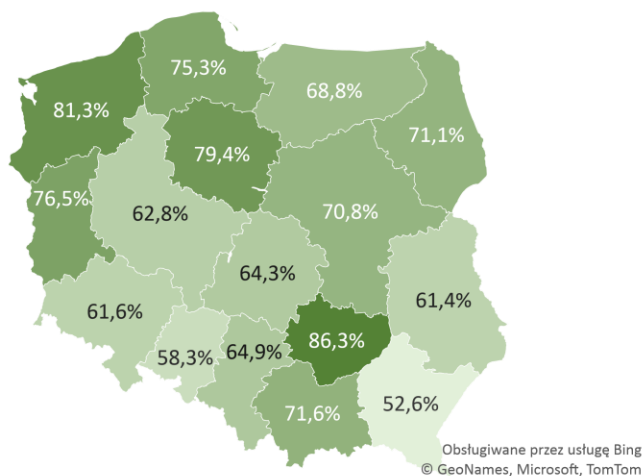
Niemal 70% przedsiębiorców uznaje, że brak uregulowania zawodu księgowego w Polsce zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego. To mocny argument w dyskusji dotyczącej regulacji zawodu. Czynnikiem istotnym w procesie zapewnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego są informacje przygotowywane przez księgowych. Od kompetencji księgowych w dużym stopniu zależy jakość tych informacji, a w konsekwencji trafność podjętych na ich podstawie decyzji. Należy podkreślić, że wysoka ocena zagrożeń związanych z brakiem uregulowania zawodu księgowego nie jest zależna od stanowiska/funkcji respondenta. Suma odpowiedzi 4 i 5 wynosiła odpowiednio:

- 67,22% – członek zarządu,
- 68,46% – udziałowiec/ akcjonariusz/ właściciel,
- 74,20% – wyższe/ średnie kierownictwo.

Na poziom pozytywnych (4 i 5) odpowiedzi nie wpływa zasadniczo ani rodzaj działalności podmiotu, będącego głównym miejscem pracy respondenta (odpowiednio: handel 74%, usługi 69%, produkcja 67%), ani jego forma prawna czy poziom przychodów. Pewne zróżnicowanie odpowiedzi można zaobserwować w poszczególnych województwach. Na największe zagrożenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, związane z brakiem uregulowania zawodu, wskazują respondenci z województwa świętokrzyskiego (86,3%), a na najniższe – z województwa podkarpackiego: 52,6% (wykres 5).

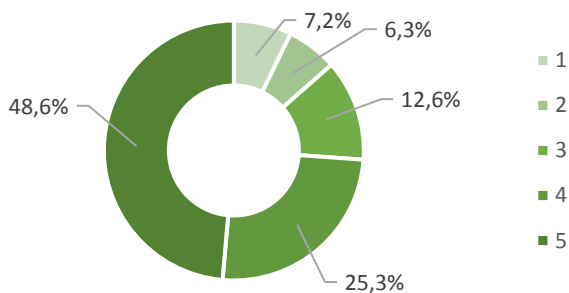

Wykres 5. W jakim stopniu brak uregulowania zawodu księgowego zagraża bezpieczeństwu obrotu gospodarczego w Polsce? (suma odpowiedzi 4 i 5) – według województw, (n=1153)

Kolejne pytanie w tej części ankiety miało zbliżony charakter do poprzedniego. Dotyczyło oceny ryzyka wpływu braku regulacji zawodu księgowego na jakość usług księgowych. Odpowiedzi zaprezentowano na wykresie 6.

Wykres 6. W jakim stopniu brak uregulowania zawodu księgowego może wpływać na jakość usług księgowych? (1 – brak regulacji nie ma wpływu na jakość usług, 5 – brak regulacji negatywnie wpływa na jakość usług). (n=1153)

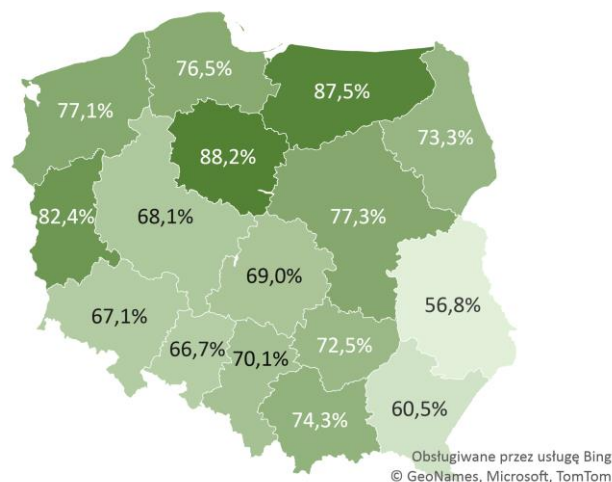

Zdaniem 74% respondentów brak uregulowania zawodu księgowego może negatywnie wpływać na jakość usług księgowych. Przez jakość usług rozumiemy zgodność z oczekiwaniami odbiorców informacji dostarczanych przez księgowych, w tym biura rachunkowe. Duża zgodność odpowiedzi na pytania o wpływ braku uregulowania zawodu księgowego na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego i jakość usług księgowych nie jest zaskakująca i podnosi wiarygodność

odpowiedzi respondentów. Nie da się zapewnić bezpieczeństwa obrotu gospodarczego przy niskiej jakości usług księgowych. Kwestią wymagającą dalszych dyskusji jest uzgodnienie zasad nadzoru nad jakością usług księgowych.

Podobnie jak w poprzednim pytaniu, poziom odpowiedzi nie zależy zasadniczo ani od funkcji/ stanowiska respondentów ani od formy prawnej, rodzaju działalności czy poziomu przychodów jednostki będącej głównym miejscem pracy respondentów. Występuje znaczące zróżnicowanie w poziomach odpowiedzi w województwach. Najwyższy poziom odpowiedzi 4 i 5 wystąpił w województwie kujawsko-pomorskim (88,2%), a najniższy w lubelskim: 56,8% (wykres 7).

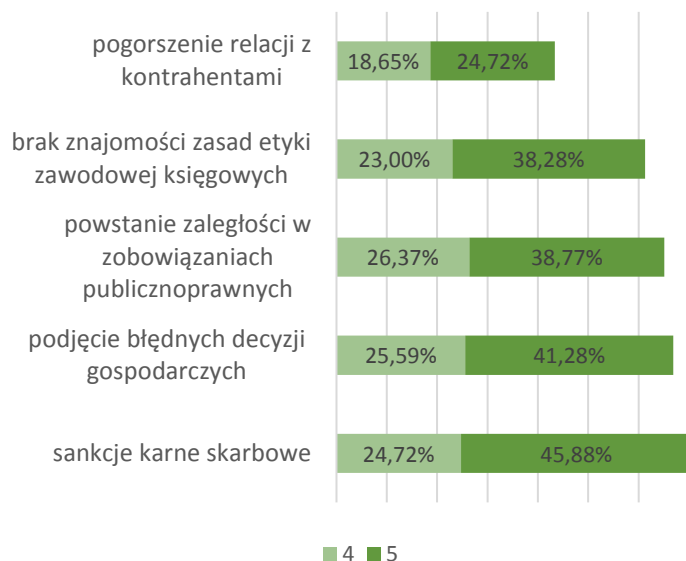
Wykres 7. W jakim stopniu brak uregulowania zawodu księgowego może wpływać na jakość usług księgowych? (suma odpowiedzi 4 i 5) – według województw. (n=1153)

Następne pytanie wiązało się ściśle z poprzednimi. Respondenci byli proszeni o wskazanie czynników ryzyka związanego z brakiem uregulowania zawodu. Zestawienie odpowiedzi przedstawiono na wykresie 8.

Wykres 8. Czynniki ryzyka związanego z brakiem uregulowania zawodu (w skali od 1 – brak ryzyka, do 5 – bardzo wysokie) (n=1153)

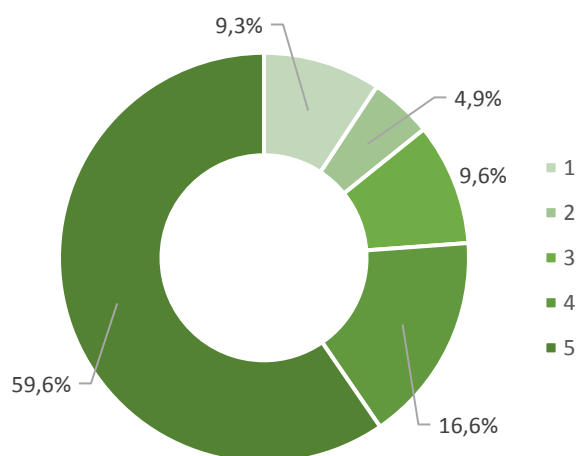
Analizując odpowiedzi zamieszczone na wykresie 8, można dostrzec częściową zbieżność odpowiedzi z wcześniej zaprezentowanymi poglądami przedsiębiorców na temat ryzyka związanego z niezapowiedzianą zmianą księgowego. Respondenci obawiają się w szczególności sankcji karnych skarbowych oraz niedostatecznej jakości informacji, będących podstawą podejmowania błędnych decyzji. Podobnie jak wcześniej, odpowiedzi na to pytanie są zasadniczo niezależne od stanowiska/ funkcji respondentów czy cech podmiotów będących ich głównym miejscem pracy. Odpowiedzi są jednak dość silnie zróżnicowane w ujęciu województw. Na przykład suma odpowiedzi 4 i 5 w odniesieniu do sankcji karnych skarbowych wynosi najwięcej w województwie warmińsko-mazurskim (84,38%), a najmniej w województwie podkarpackim: 50%.

Jak wynika z przedstawionych odpowiedzi, większość respondentów dostrzega ryzyko związane z brakiem zdefiniowania i uregulowania zawodu księgowego. Dalsze odpowiedzi pozwalają wskazać preferencje, dotyczące zakresu uregulowania zawodu księgowego. W związku z tym, że zawód księgowy w Polsce nie był uregulowany, a system certyfikacji dotyczył tylko usługowego prowadzenia ksiąg, można było przypuszczać, że respondenci będą większym stopniu akceptować certyfikację biur rachunkowych niż kompleksowe zdefiniowanie i uregulowanie zawodu. W celu pozyskania informacji na ten temat zostały sformułowane pytania, których odpowiedzi zestawiono na wykresach 9-16. Respondenci

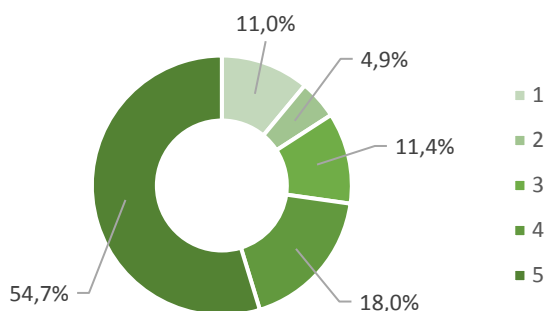
zostali poproszeni o wskazanie, w jakim stopniu zgadzają się następującymi stwierdzeniami (w skali 1 – 5, gdzie 1 oznacza: zupełnie się nie zgadzam, 5 – w pełni się zgadzam).

- Zawód księgowy w Polsce powinien zostać uregulowany (wykres 9)
- Uregulowanie zawodu powinno nastąpić w formie aktu prawnego (wykres 10)
- Uregulowanie powinno dotyczyć osób odpowiedzialnych za podpisywanie sprawozdań finansowych (wykres 11)
- Uregulowanie powinno dotyczyć tylko osób podpisujących deklaracje/ewidencje w zakresie rozliczeń publicznoprawnych (wykres 12)
- Uregulowanie powinno dotyczyć biur rachunkowych prowadzących księgi rachunkowe i podatkowe (wykres 13)
- Regulacja powinna narzucać księgowym obowiązek aktualizacji wiedzy (wykres 14)
- Uprawnienia do wykonywania zawodu powinny być przyznawane na określony czas z możliwością przedłużenia (wykres 15)
- Uprawnienia do wykonywania zawodu powinny być nadawane przez uprawnione instytucje, w tym organizacje zrzeszające księgowych (wykres 16)

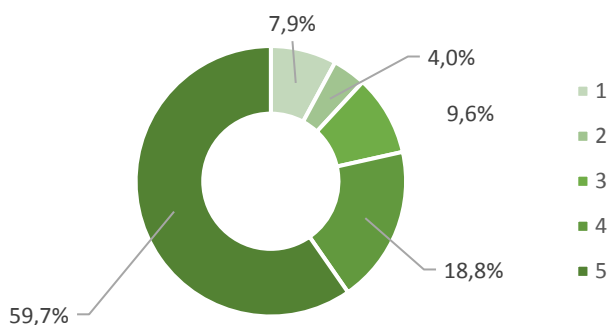
Wykres 9. Opinie respondentów dotyczące stwierdzenia „Zawód księgowy w Polsce powinien zostać uregulowany” (n=1153)

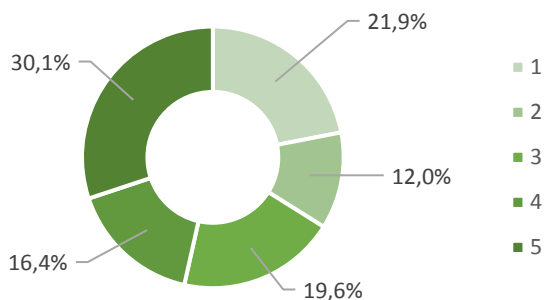
Wykres 10. Opinie respondentów dotyczące stwierdzenia „Uregulowanie zawodu powinno nastąpić w formie aktu prawnego” (n=1153)

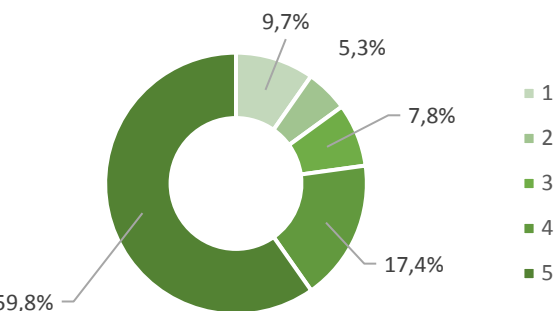
Wykres 11. Opinie respondentów dotyczące stwierdzenia „Uregulowanie powinno dotyczyć osób odpowiedzialnych za podpisywanie sprawozdań finansowych” (n=1153)

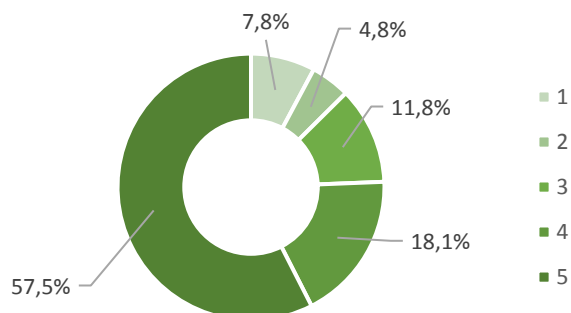
Wykres 12. Uregulowanie powinno dotyczyć tylko osób podpisujących deklaracje/ ewidencje w zakresie rozliczeń publicznoprawnych (n=1153)

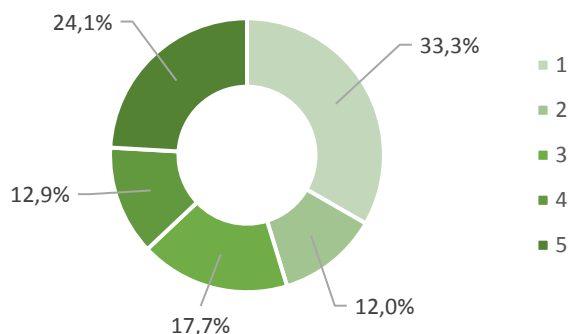
Wykres 13. Uregulowanie powinno dotyczyć biur rachunkowych prowadzących księgi rachunkowe i podatkowe (n=1153)

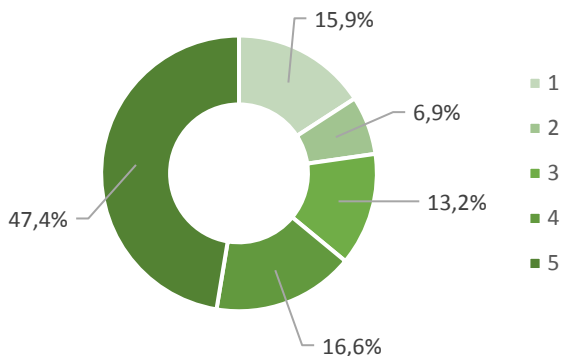
Wykres 14. Regulacja powinna narzucać księgowym obowiązek aktualizacji wiedzy (n=1153)

Wykres 15. Uprawnienia do wykonywania zawodu powinny być przyznawane na określony czas z możliwością przedłużenia (n=1153)

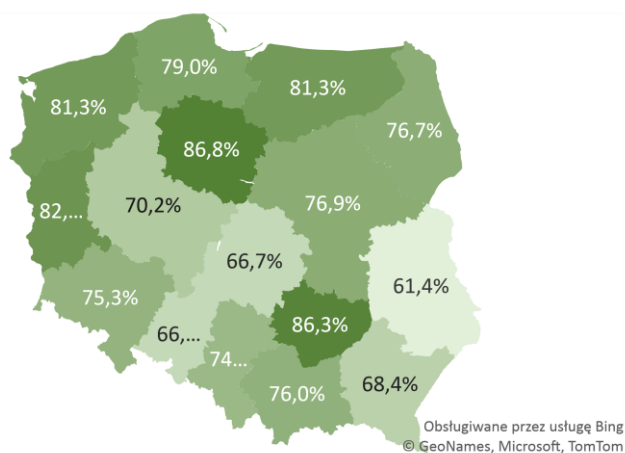

Wykres 16. Uprawnienia do wykonywania zawodu powinny być nadawane przez uprawnione instytucje, w tym organizacje zrzeszające księgowych (n=1153)

Podobnie jak w przypadku wcześniej opisywanych pytań, odpowiedzi nie różniły się istotnie w zależności od stanowiska/ funkcji respondentów czy cech podmiotów, które reprezentują. Występuje natomiast dość duże zróżnicowanie odpowiedzi w poszczególnych województwach. Na przykład w odniesieniu do kluczowego stwierdzenia „Zawód księgowy powinien zostać uregulowany” (wykres 9), odpowiedzi pozytywnych (4 i 5) najczęściej udzielili respondenci z województwa kujawsko-pomorskiego (86,7%), a najmniej – 61,36% z województwa lubelskiego (wykres 17).

Wykres 17. Opinie respondentów dotyczące stwierdzenia „Zawód księgowy w Polsce powinien zostać uregulowany” (suma odpowiedzi 4 i 5) – według województw. (n=1153)

Respondenci mieli również możliwość uzasadnienia swojego stanowiska w pytaniu otwartym: „Jaka jest Pani/ Pana opinia dotycząca uregulowania zawodu księgowego, w tym usługowego prowadzenia ksiąg?”. Godne podkreślenia jest udzielenie odpowiedzi na pytania otwarte przez 532 osoby, czyli przez 46% ankietowanych. Rzeczelnym wypełnieniem ankiety stanowi dowód, że temat był dla przedsiębiorców istotny. Odpowiedzi na to pytanie można umownie podzielić na trzy grupy: 1) jednoznacznie popierające uregulowanie zawodu księgowego, 2) umiarkowanie popierające sprawę uregulowania zawodu, 3) sprzeciwiające się jakiegokolwiek formie reglamentacji zawodu księgowego. Przykładowe wypowiedzi respondentów, uporządkowane według przedstawionych kategorii, zawierają tabele 1-3.

Tabela 1. Przykładowe odpowiedzi na pytania otwarte (n=532)

Opinie jednoznacznie popierające uregulowanie zawodu księgowego
<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowanie zawodu powinno być wprowadzone niezwłocznie, gdyż brak regulacji, w tym brak wiedzy osób zajmujących się prowadzeniem księgowości może prowadzić do konsekwencji finansowych przedsiębiorcy i narazić go na kary finansowe, a przez to zagrażać prowadzeniu działalności. • Po deregulacji biura rachunkowe powstawały jak grzyby po deszczu, niestety często takie biura nie posiadały i nadal nie posiadają wystarczającej wiedzy niezbędnej w tej branży (...) Spadło zaufanie do biur rachunkowych. • Księgowi powinni być traktowani na równi z innymi zawodami zaufania publicznego (np. doradcy podatkowi). • Uregulowanie zawodu księgowego wyeliminuje z rynku księgowych bez doświadczenia (...) • Regulacja zawodu księgowego minimalizowałaby możliwość wykonywania zawodu przez osoby bez odpowiedniego przygotowania ze szkodą zarówno dla podatnika, jak i dla profesjonalnych księgowych. Ponadto rozwiązałaby problem sporu wykonywania czynności przez biura rachunkowe i doradców podatkowych. • Powinna być instytucja, do której przynależność byłaby obowiązkowa. Niezadowolony klient miałby miejsce, gdzie mógłby złożyć skargę. Teraz pozostaje mu tylko sąd. Powinny być obowiązkowe szkolenia. • Jestem zwolennikiem uregulowania tego zawodu, jak było to przed zmianami. Etyka zawodowa tego fachu powinna być przestrzegana, a wielu osobom nie jest nawet znana. • Uwolnienie zawodu spowodowało otwarcie wielu pseudo biur rachunkowych, dlatego powinny powrócić regulacje (...). • Konieczne jest uregulowanie zawodu, żeby chronić bezpieczeństwo podatkowe przedsiębiorców. • Uregulowanie, ale tylko przez ministerstwo. Danie uprawnień organizacji zawodowej spowoduje napychanie kieszeni tych organizacji. • Podstawą efektywnego działania każdego przedsiębiorstwa jest zatrudnienie księgowego. To na jego barkach spoczywa odpowiedzialność rozliczeń publiczno-prawnych, prowadzenie rozliczeń z kontrahentach, analizowanie danych, tworzenie sprawozdań itd. Prawnicy, lekarze, radcy itd. posiadają uregulowania prawne. Dlaczego zawód księgowy jest inaczej traktowany? • Deregulacja zawodu księgowego była ogromnym błędem, populistyczną decyzją, żeby pokazać, że coś się uproszczyło. Tak ważna i wymagająca aktualnej wiedzy i doświadczenia profesja, której powierzam prowadzenie księgowości mojej firmy, nie może zrzęcać przypadkowych ludzi. I tak większość przedsiębiorców zwraca uwagę na certyfikaty/ uprawnienia księgowych, których zatrudnia i trudno się temu dziwić, • Osoba sporządzająca sprawozdanie i podpisująca je, powinna mieć uregulowane kwalifikacje. • Ze względu na znaczenie tej działalności należy dbać o jak najwyższą jakość księgowych. Dotyczy to również nasilonego w ostatnich latach tempa zmian przepisów. • Konieczna jest regulacja (...) Biura pootwierali reżownicy, sprzętaczkę i osoby po 2-tygodniowych kursach. Budżet państwa stracił (...). Dzisiaj prawo podatkowe jest trudne nawet dla doradców podatkowych i dla biegłych. (...),

Opinie jednoznacznie popierające uregulowanie zawodu księgowego
<ul style="list-style-type: none"> Wiele osób prowadzących biura rachunkowe nie bierze udziału w szkoleniach (...) Gdy spotykam młode osoby (...) to jestem zaskoczona ich beztruskim podejściem do świadczonych usług, często ich głęboką niewiedzą i niezrozumieniem ewentualnych konsekwencji niewłaściwie wykonanej usługi. Zawód powinien być regulowany i powinny go dotyczyć takie obwarowania, jak obowiązek doskonalenia zawodowego.

Tabela 2. Przykładowe odpowiedzi na pytania otwarte (n=532)

Opinie umiarkowanie popierające sprawę uregulowania zawodu
<ul style="list-style-type: none"> Uregulowanie zawodu księgowego powiedzie się, gdy (...) nastąpi ograniczenie biurokracji co najmniej o 30 %. Księgowych weryfikuje rynek, ale zanim tego dokona może narobić szkód, więc powinien być znowu system certyfikacji. Regulacja jest potrzebna, bo na rynku pojawiło się wiele osób przypadkowych bez kwalifikacji. Nie rozumiem do końca zamysłu, dotyczącego wydawania pozwoleń czasowych – na jakiej zasadzie byłyby przedłużane? Bo jeśli działałoby to tak jak uprawnienia lekarskie – czyli jak długo ktoś jest w zawodzie to ma uprawnienia, traci je w przypadku dłuższej przerwy, to ok. Ale zmuszanie ludzi, którzy w ten sposób zarabiają na życie do dodatkowych nakładów przede wszystkim czasowych, żeby zdać jakiś wydumany egzamin nie wiadomo przed kim nie jest pomysłem fair. Regulacja powinna dotyczyć zakresu odpowiedzialności i praw, nie powinna być sformalizowana do licencji i nadawania uprawnień, bo to zwiększy koszty usług. Obowiązek uzyskania uprawnień powinien dotyczyć nowych biur rachunkowych, następnie weryfikacji powinien dokonywać wolny rynek, czyli opinia klientów Uważam, że w pewnym zakresie regulacje takie są niezbędne (np. w zakresie uprawnień nadawanych osobom podpisującym deklaracje czy sprawozdania i ich odpowiedzialności za treść składanych dokumentów na gruncie szerszym niż tylko cywilnoprawna odpowiedzialność względem przedsiębiorcy, oraz choćby konieczności aktualizacji posiadanej wiedzy czy etyki działania na rzecz klienta/ pracodawcy, a nie wbrew jego interesom), jednak ich forma nie powinna istotnie ograniczać swobody prowadzenia działalności gospodarczej właścicieli biur rachunkowych. Należy wprowadzić obowiązek szkoleń, weryfikacją powinna się zająć organizacja – izba gospodarcza, do której będzie obowiązek przynależności (podobnie, jak to jest w zawodzie lekarza, prawnika, doradcy podatkowego, itp.).

Tabela 3. Przykładowe odpowiedzi na pytania otwarte (n=532)

Opinie przeciwne jakiegokolwiek formie reglamentacji zawodu księgowego
<ul style="list-style-type: none"> Jako przedsiębiorca powinienem mieć prawo wyboru. Jest dobrze tak jak teraz. Zawód nie powinien być regulowany nawet w najmniejszym stopniu. Świadome akceptowanie ryzyka idącego w parze z niską ceną, powinno być elementem decyzji przedsiębiorcy, a nie elementem przymusu odgórnego. Zasady są już uregulowane wieloma aktami prawnymi. Regulacja zawodu spowoduje tylko niepotrzebne problemy z dostępem do zawodu. Praktyka sama weryfikuje jakość księgowych i biur rachunkowych. (...) Na pewno problemem biur rachunkowych

Opinie przeciwne jakiegokolwiek formie reglamentacji zawodu księgowego
<p>jest nadmiar przyjmowanych zleceń. (...) Natomiast kodeks etyki bardzo pożądanym.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nie ma takiej potrzeby. Wystarczy, że księgowy ma pojęcie o pracy i korzysta ze szkoleń dla uzupełnienia lub zdobycia wiedzy. Obowiązki są wystarczająco uregulowane w ustawach (...). Kolejna zbędna regulacja. Jest dobrze. Nie ma co tego psuć. Owszem są „biura rachunkowe krzaki”, ale one wyginą. Wszyscy mówią o deregulacjach, a państwo chce regulacji. Idziecie pod prąd zupełnie bez sensu. Proste podatki doprowadzą do tego, że księgowość w większości będziemy załatwiali w aplikacji lub programie. Zawód księgowy nie powinien być zdefiniowany, zły księgowy sam się z rynku wykruszy. W momencie przyjęcia do pracy powinien przedstawiać rekomendacje z poprzednich firm. Uregulowanie dość kosztowne i zbędne. I tak krótki czas weryfikuje, czy ktoś się nadaje do prowadzenia ksiąg czy nie. Zupełnie niepotrzebne. Zawód był uregulowany, ale po co? Do prowadzenia księgowości można zatrudnić każdą osobę, która ma o tym jakiegokolwiek pojęcie. Jestem za wolnością gospodarczą i przeciwnikiem uregulowań, każdy przedsiębiorca w tym księgowy czy biuro rachunkowe niech odpowiada sam za siebie. Tak jak jest, jest dobrze. Regulacje prawne spowodują wzrost kosztów usług księgowych. Natomiast poziom wiedzy księgowych nie zależy od uregulowań prawnych.

Opinie przeciwników uregulowania zawodu księgowego dość często nie zawierały uzasadnienia. Jest ich zdecydowanie mniej niż głosów wspierających wprowadzenie uregulowania. Pojawiają się argumenty ograniczenia dostępu do zawodu, naruszenia wolności gospodarczej lub zwiększenia kosztów obsługi księgowej. Wśród powtarzających się argumentów zwolenników regulacji należy wymienić następujące:

1. Uregulowanie zawodu nie powinno ograniczać się do biur rachunkowych, ale w szczególności powinno objąć osoby podpisujące sprawozdania finansowe.
2. Konieczne jest uwzględnienie praw nabytych, w szczególności już przyznanych certyfikatów ministerialnych i innych uprawnień.
3. Potrzebne są mechanizmy nadzoru jakości usług księgowych, obowiązek ciągłego kształcenia i respektowanie zasad zawodowej etyki,
4. Deregulacja usługowego prowadzenia ksiąg przyczyniła się do powstania wielu biur rachunkowych, które wskutek niskiej jakości usług negatywnie oddziałują na renomę księgowych.
5. Dynamiczne zmiany przepisów zwiększają ryzyko pracy w zawodzie księgowego.

Podsumowując, przedsiębiorcy biorący udział w ankiecie, widzą potrzebę uregulowania

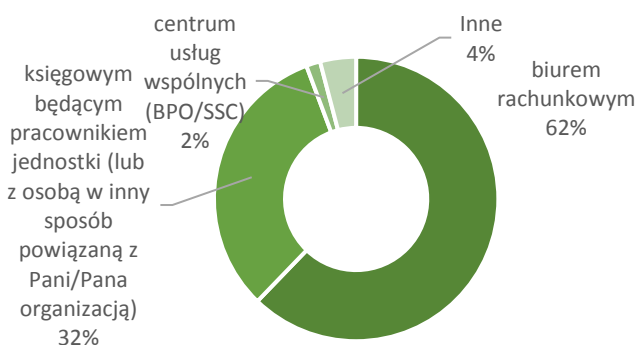

zawodu księgowego. Ich opinia jest cennym argumentem w ramach uzgodnień z regulatorem co do zakresu, zasad i kierunków uregulowania zawodu. Wymaga to integracji środowiska księgowych, w tym biur rachunkowych i biegłych rewidentów.

Część 3 – Współpraca z biurami rachunkowymi

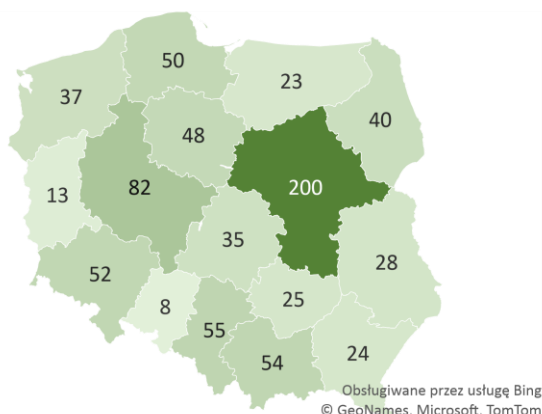
Odpowiedź na pytanie „Czy Pani/ Pan prowadząc biznes, współpracuje przede wszystkim z biurem rachunkowym, księgowym będącym pracownikiem jednostki, centrum usług wspólnych?” decydowała o doborze kolejnych pytań (wykres 18). Osoby, które wskazały, że współpracują z biurem rachunkowym, odpowiadały na serię pytań dotyczących zakresu usług, satysfakcji i relacji z tymi biurami.

Wykres 18. Podmioty, z którymi współpracują respondenci (n=1153)

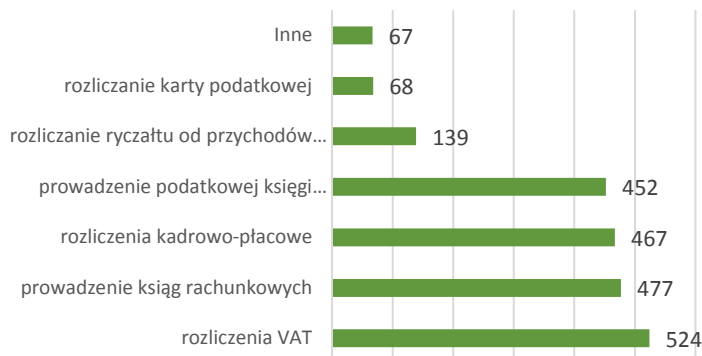

Aż 774 respondentów zadeklarowało współpracę z biurem rachunkowym. Te osoby odpowiadały na pytania, dotyczące zakresu usług świadczonych przez biura oraz satysfakcji z dotychczasowej współpracy. Odpowiedzi zostały przedstawione na wykresach 19-29.

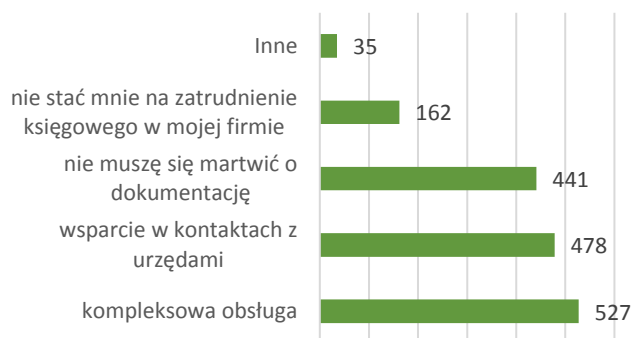
Wykres 19. Liczba respondentów odpowiadających na część ankiety, dotyczącą biur rachunkowych, według województw (n=774)

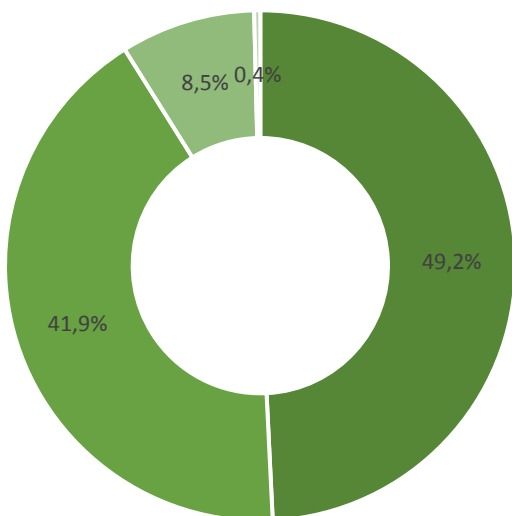
Wykres 20. Z jakich usług Pani/ Pan korzysta, współpracując z biurem rachunkowym? (n=774)

Wykres 21. Jakie Pani/ Pan widzi korzyści ze współpracy z biurem rachunkowym? (n=774)

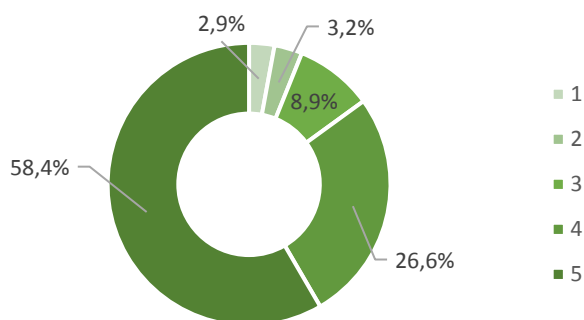

Wykres 22. Które z poniższych odpowiedzi są zgodne z Pani/ Pana oczekiwaniami w zakresie współpracy z biurem rachunkowym? (n=774)

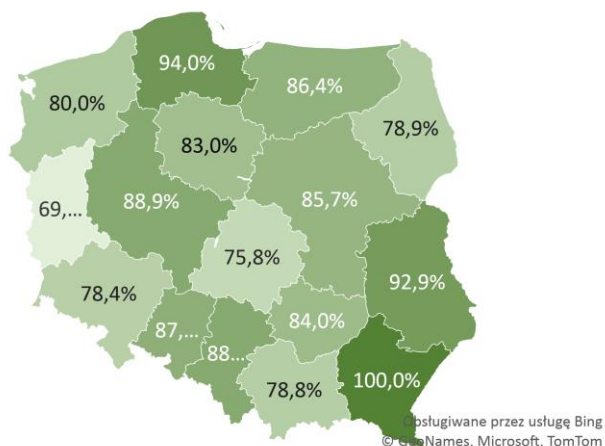

- biuro powinno zajmować się wszystkim, co jest związane z prowadzeniem biznesu: rozliczaniem podatków, prowadzeniem ksiąg, rozliczeniami kadrowo-płacowymi, doradzaniem klientom, kwestiami typu RODO, BDO, GUS, koncesje, pozwolenia itp.
- biuro powinno zajmować się rozliczaniem podatków, prowadzeniem ksiąg i doradzaniem swoim klientom w zakresie podatków, wynikających z prowadzonych ksiąg
- biuro powinno zajmować się wyłącznie rozliczaniem podatków
- Inne

Wykres 23. Jaki jest Pani/ Pana poziom zadowolenia z usług biura rachunkowego? (n=774)

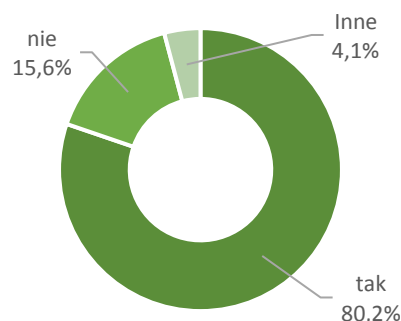
Wykres 24. Jaki jest Pani/ Pana poziom zadowolenia z usług biura rachunkowego? (n=774), odpowiedzi 4 i 5 według województw.

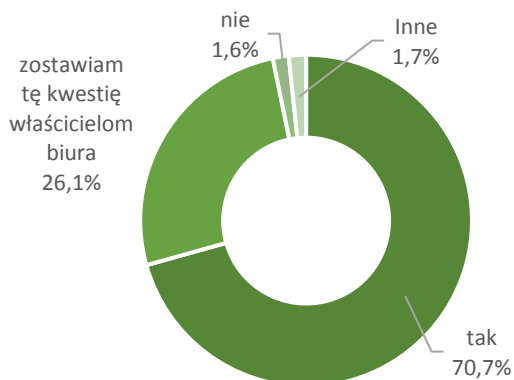
Wykres 25. Czy Pani/ Pan doświadczył istotnych problemów we współpracy z biurem rachunkowym? Jeżeli tak – jakich? (n=774)

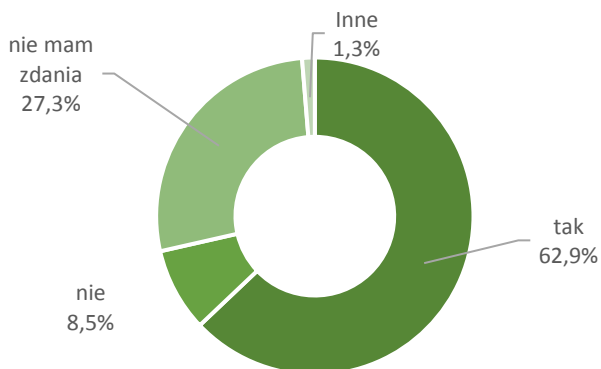
Wykres 26. Czy Pani/ Pana zdaniem działalność biur rachunkowych powinna być uregulowana? (n=774)

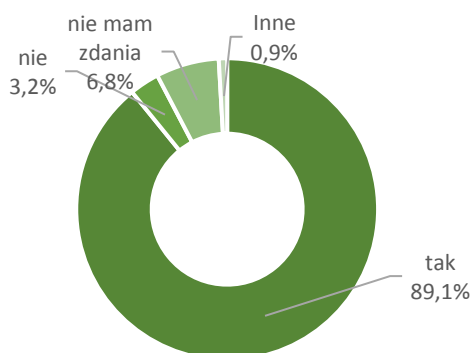
Wykres 27. Czy Pani/ Pana zdaniem księgowi w biurze rachunkowym powinni mieć obowiązek dokształcania zawodowego? (n=774)

Wykres 28. Czy biura rachunkowe dla ochrony swoich klientów powinny podlegać odpowiedzialności dyscyplinarnej w zakresie przestrzegania etyki zawodowej? (n=774)

Wykres 29. Czy Pani/ Pana zdaniem wszystkie biura rachunkowe powinny mieć obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej na wypadek popełnionych błędów w zakresie świadczonych usług? (n=774)

Część 4 – Czynniki istotne przy rekrutacji księgowych

Wykres 30. Liczba respondentów odpowiadających na pytania w tej części ankiety (według województw) (n=379)

Wykres 31. Jakie czynniki były dla Pani/ Pana istotne przy zatrudnianiu księgowego (skala 1-5, gdzie 1: zupełnie nieistotne, 5 – kluczowe) (n=379)

Respondenci mieli możliwość wskazania innych czynników branych pod uwagę w procesie rekrutacji księgowych. Z możliwości odpowiedzi na pytanie otwarte skorzystało 148 osób. Do najczęściej powtarzających się odpowiedzi należą:

- chęć rozwoju,
- dociekliwość,
- inteligencja (sprawdzana prostymi testami),
- kompetencje językowe,
- odporność na stres,
- odpowiedzialność,
- otwartość na rozwiązania IT,
- pracowitość,
- rzetelność,
- samodzielność,
- szybka reakcja na potrzeby kierownictwa i otoczenia,

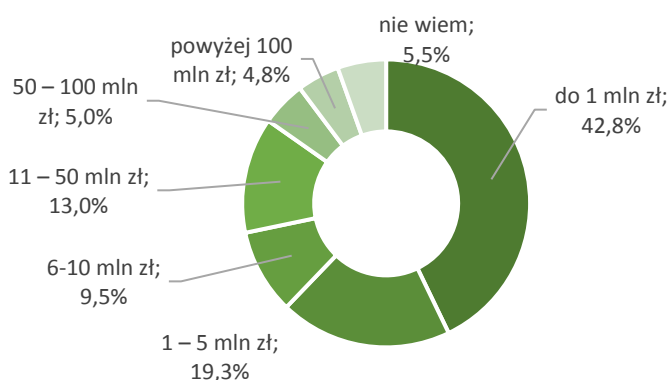
- uczciwość,
- umiejętności komunikacyjne,
- umiejętności miękkie, organizacyjne i personalne,
- umiejętność prostego tłumaczenia zawiłych przepisów,
- wysoki poziom etyczny,
- zaangażowanie,
- zdolności analityczne,
- zdolność rozwiązywania problemów,
- znajomość branży.

Należy zauważyć, że opinie przedsiębiorców dotyczące pożądanych kompetencji księgowych są zbliżone do opisanych we [wcześniejszych badaniach](#) Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

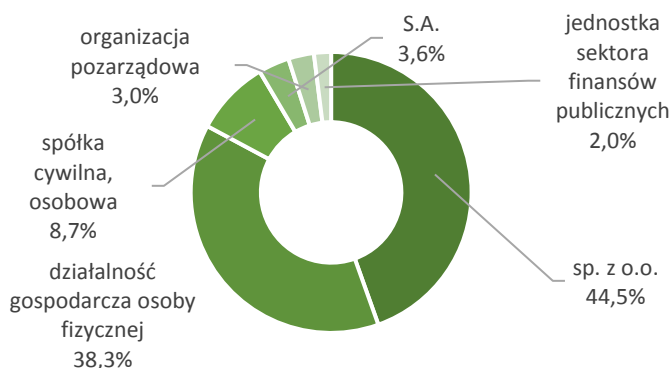
Metryczka

Ankieta była anonimowa. Respondentów poproszono o określenie podstawowych informacji, ułatwiających przeprowadzenie analizy. Zestawienie odpowiedzi znajduje się na wykresach 32-36.

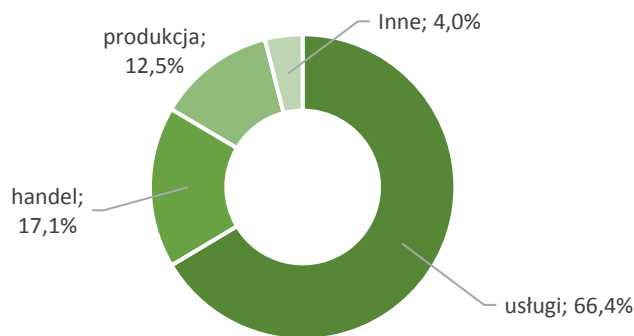
Wykres 32. Średnioroczne przychody ze sprzedaży podmiotu będącego głównym miejscem pracy respondenta (n=1153)

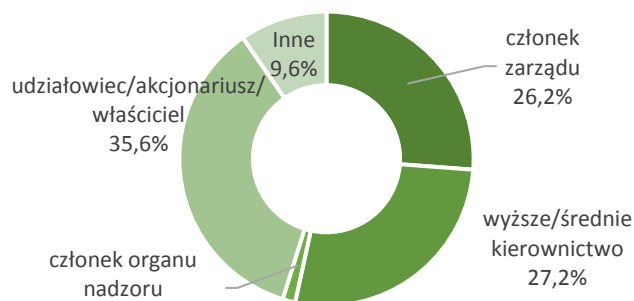
Wykres 33. Forma prawna podmiotu będącego głównym miejscem pracy respondenta (n=1153)

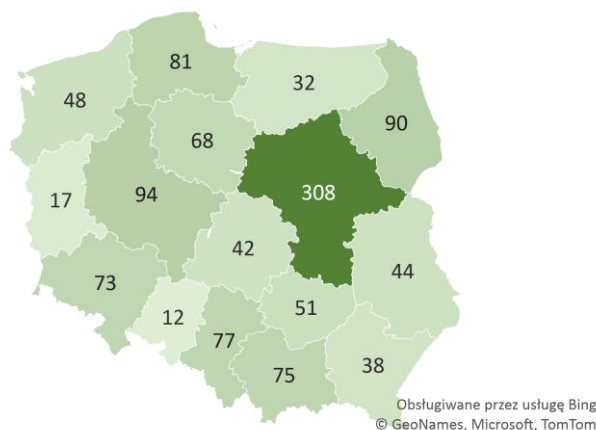
Wykres 34. Rodzaj działalności podmiotu będącego głównym miejscem pracy respondenta (n=1153)

Wykres 35. Respondenci według funkcji/ stanowisk (n=1153)

Wykres 36. Respondenci według województw (n=1153)

Z przedstawionych danych wynika, że respondenci reprezentują przedsiębiorców z całej Polski. Głównym miejscem pracy większości ankietowanych osób są jednostki mikro i małe w rozumieniu ustawy o rachunkowości (uor), biorąc pod uwagę tylko kryterium przychodów, z przewagą spółek z o.o. oraz działalności usługowej. Niemal 80% członków zarządu wskazało, że ich głównym miejscem aktywności zawodowej są spółki z o.o. Wysoki udział respondentów ze spółek z o.o. może wynikać z większego zainteresowania tematem w tych podmiotach, podlegających uor.

Ponad 50% łącznej liczby respondentów stanowili kierownicy i członkowie zarządów. Nieco ponad 1/3 ankiet wypełnili właściciele/ udziałowcy/ akcjonariusze. Ponad 64% respondentów, którzy wybrali tę opcję, prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą.

Podziękowania

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce serdecznie dziękuje wszystkim osobom i instytucjom, które włączyły się do przygotowania i rozpowszechnienia ankiet. Jesteśmy szczególnie wdzięczni organizacjom, zrzeszającym pracodawców i przedsiębiorców, które konsultowały SKWP treść ankiet, a także pomogły w jej dystrybucji. Kierujemy również podziękowania do mediów, które pomogły w dotarciu do respondentów.

DZIAŁALNOŚCI
ORGANIZACJI KSIĘGOWYCH
NA ZIEMIACH POLSKICH
1907 — 2022

25
ODDZIAŁÓW

PONAD
26 tys.
CZŁONKÓW

Jeżeli jesteś lub planujesz zostać:

- księgowym,
- specjalistą ds. kadr i płac,
- kontrolerem,

lub w inny sposób jesteś związany z rachunkowością/ podatkami/ finansami,

zostań członkiem Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

